Συνταγματικός βερμπαλισμός. Του Αργύρη Αργυριάδη

Έχουμε ένα από τα πιο φλύαρα Συντάγματα στον κόσμο

Δευτέρα 18 Μαΐου 2026, 10:00

Γράφει
Αργύρης Αργυριάδης

Στη χώρα μας πολλές φορές κάνουμε τα εύκολα πράγματα, δύσκολα. Πρωτίστως, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ μας, αλλά και για λόγους που περισσότερο ανάγονται στην έλλειψη πολιτικής καλλιέργειας και ευρύτερης παιδείας της πλειοψηφίας των πολιτικών μας ταγών.

Όλα αυτά αποτυπώνονται και στον «καταστατικό χάρτη της χώρας». Έχουμε ένα από τα πιο φλύαρα Συντάγματα στον κόσμο, ο τρόπος τροποποίησής του είναι ιδιαίτερα ανελαστικός, ενώ η ίδια η διαδικασία αναθεώρησης τρέφει την πολιτική ανασφάλεια, καθόσον πριμοδοτεί ανατροπές και τακτικισμούς. Πόθεν προκύπτουν τα ανωτέρω;

Δευτέρα 11 Μαΐ 2026, 10:00
Πρόωρη αποπληρωμή δανείων: Μία άλλη θεώρηση. Του Αργύρη Αργυριάδη
ΑΠΟΨΕΙΣ

Πρώτα-πρώτα, ο συνταγματικός βερμπαλισμός προκύπτει από το μέγεθος του Συντάγματος και το περιεχόμενό του. Το Ελληνικό Σύνταγμα έχει 120 μακροσκελή άρθρα (το Γαλλικό για παράδειγμα έχει μόλις 89, το Σύνταγμα των ΗΠΑ μόλις 7 και τις τροποποιήσεις του κ.λπ.). Μας ξεπερνάει το Σύνταγμα της Ινδίας με 400 άρθρα!

Αλλά και πέραν του μεγέθους του, η τάση του νομοθέτη να προσπαθεί να ρυθμίσει τα πάντα (και στο τέλος όλα να μένουν αρρύθμιστα λόγω της εφαρμογής των κανόνων) είναι εμφανής. Μέχρι και για ζητήματα μετάφρασης της Αγίας Γραφής (βλέπε άρθρο 3) έχει προβλέψει ο Έλλην Συνταγματικός Νομοθέτης!

Πέραν της φλυαρίας του, όμως, εμφανίζεται και εξαιρετικά ανελαστικό στον τρόπο αλλαγής του. Πέραν του ότι οι Συνταγματολόγοι ακόμη και σήμερα ερίζουν για το ποια άρθρα δυνητικά μπορούν να τροποποιηθούν, η ίδια η διαδικασία μπορεί να εκκινείται μόνον εφόσον περάσουν πέντε έτη από την τελευταία τροποποίηση. Δεν είναι τυχαίο ότι το ισχύον σύστημα αναθεώρησης είναι εξόχως φορμαλιστικότερο από όλα τα Συντάγματα των χωρών της ευρωπαϊκής ηπείρου.

Τρίτο και βασικότερο. Η ίδια η διαδικασία -σε ένα περιβάλλον θεσμικής ανωριμότητας και κομματοκρατορικής υποκουλτούρας- εγκυμονεί κινδύνους και κρύβει εκπλήξεις. Τούτο οφείλεται στην πρόβλεψη του Συνταγματικού νομοθέτη η διαδικασία αναθεώρησής του να επιτάσσει τη συναίνεση δύο Κοινοβουλίων, συνήθως διαφορετικών σε σύνθεση και πολιτικούς συσχετισμούς. Ωστόσο, η επαυξημένη συναίνεση στην πρώτη Βουλή ουδόλως διασφαλίζει το περιεχόμενο των αλλαγών.

Δηλαδή το ίδιο το γράμμα των νέων συνταγματικών διατάξεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με το Σύνταγμά μας, αν η πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος στην πρώτη, προτείνουσα Βουλή λάβει την πλειοψηφία των 3/5 του συνόλου των βουλευτών (δηλαδή 180 βουλευτών), τότε η επόμενη Βουλή μπορεί να αποφασίσει σχετικά με τη διατύπωση των αναθεωρητέων διατάξεων με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών (δηλαδή μόλις με 151 βουλευτές).

Για παράδειγμα, μπορεί η πρώτη βουλή (προτείνουσα) να αποφασίσει να αναθεωρήσει το άρθρο 86 του Συντάγματος κατά τρόπον τέτοιο, ώστε οι υπουργοί να λογοδοτούν -κατόπιν θεσμικών εγγυήσεων- στο φυσικό τους Δικαστή και η επόμενη (αναθεωρητική) βουλή να θεσπίσει το ακριβώς αντίθετο διατηρώντας ένα σύστημα ανάλογο με το σημερινό (όπως για παράδειγμα προτείνει σήμερα η ΝΔ).

Όλα τα ανωτέρω (έλλειψη εμπιστοσύνης, ημεδαπή κομματική υποκουλτούρα, παράδοξη διαδικασία αναθεώρησης) έχουν ως αποτέλεσμα να καθίσταται σχεδόν αδύνατο -ιδίως υπό τις σημερινές πολιτικές συνθήκες- να επιτευχθούν αυξημένες πλειοψηφίες στην προτείνουσα βουλή (πρώτη βουλή), όταν υπάρχει ενδεχόμενο να ανατραπούν πλήρως στον πυρήνα τους οι πολιτικές συντεταγμένες των αναθεωρητικών της προτάσεων και τα επίμαχα άρθρα να αναδιατυπωθούν με εντελώς διαφορετικό τρόπο, στη δεύτερη βουλή (αποφασίζουσα βουλή).

Η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος έχει αρχίσει. Ας λάβουν άπαντες υπόψη τους τα ανωτέρω μήπως καταφέρουμε να κάνουμε μία πραγματική τομή στη συνταγματική ιστορία του τόπου.

**** Δημοσιεύθηκε στη «Μακεδονία της Κυριακής» στις 17.05.2026***

Μακεδονία της Κυριακής

Διάβαστε περισσότερα

Τρίτη 02 Ιου 2026, 10:00
Ο ανορθολογικός ψηφοφόρος. Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής
Αργύρης Αργυριάδης

Τρίτη 26 Μαΐ 2026, 17:00
Ελπίδα, Μπάρτσα και... κοπάνα. Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής # Αλέξης Τσίπρας # Μαρία Καρυστιανού # Αντώνης Σαμαράς
Αργύρης Αργυριάδης

Δευτέρα 11 Μαΐ 2026, 10:00
Πρόωρη αποπληρωμή δανείων: Μία άλλη θεώρηση. Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής
Αργύρης Αργυριάδης

Τετάρτη 06 Μαΐ 2026, 07:00
Αντιπροσωπευτική; Δημοκρατία; Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής
Αργύρης Αργυριάδης

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Εγγραφείτε στο Newsletter μας
Ενημερωθείτε πρώτοι για σημαντικότερα νέα της ημέρας απευθείας στο email σας.
• Εγγραφή

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2021-2027
Βιώσιμη Ανάπτυξη για Όλους
Πρόγραμμα Κεντρική Μακεδονία